

12. март 2026. године

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ЗА УТВРЂИВАЊЕ СТОПЕ КОНТРАЦИКЛИЧНОГ ЗАШТИТНОГ СЛОЈА КАПИТАЛА ЗА РЕПУБЛИКУ СРБИЈУ

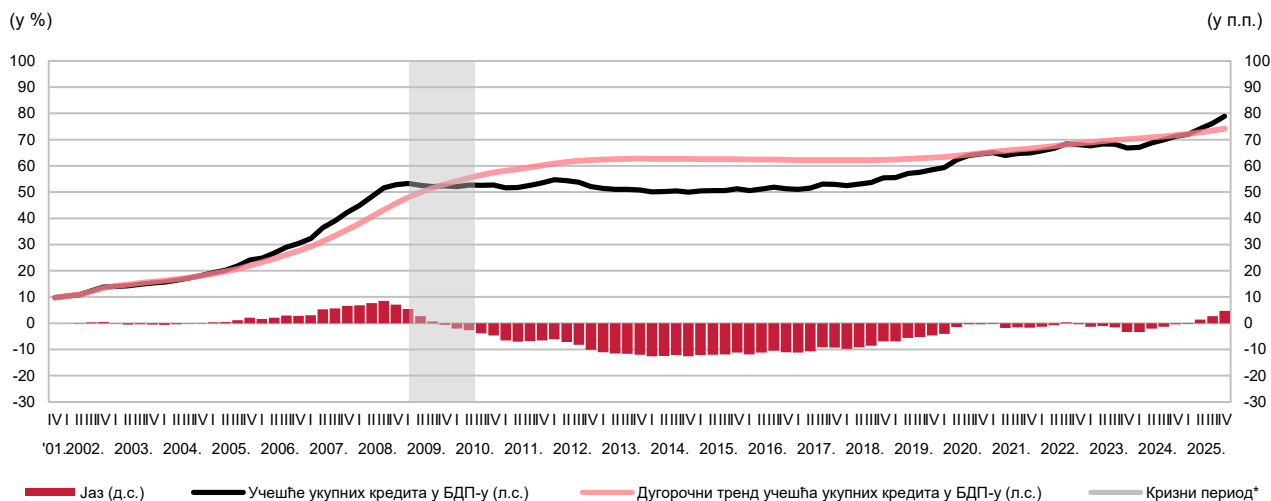
На основу члана 14. став 1. тачка 11) Закона о Народној банци Србије („Службени гласник РС”, бр. 72/2003, 55/2004, 85/2005 – др. закон, 44/2010, 76/2012, 106/2012, 14/2015, 40/2015 – одлука УС, 44/2018 и 19/2025) и на основу тачке 436. Одлуке о адекватности капитала банке („Службени гласник РС”, бр. 103/2016, 103/2018, 88/2019, 67/2020, 98/2020, 137/2020, 59/2021, 67/2022, 137/2022, 48/2023, 110/2023, 102/2024, 41/2025, 70/2025, 101/2025 и 104/2025 – исправка, у даљем тексту: Одлука о адекватности капитала) Извршни одбор Народне банке Србије је на седници одржаној 12. марта 2026. године одлучио да стопу контрацикличног заштитног слоја капитала (у даљем тексту: *ССуВ*) за Републику Србију задржи у висини 0,5%. Уведеном обавезом одржавања *ССуВ-а* Народна банка Србије делује проактивно у циљу јачања финансијске стабилности, посебно у условима изражене глобалне неизвесности. Одржавањем контрацикличног заштитног слоја капитала ствара се додатни слој капитала, који се може ослободити у случају материјализације одређених ризика и на тај начин очувати отпорност банкарског сектора Републике Србије.

ССуВ представља додатни основни акцијски капитал који су банке у обавези да одржавају изнад прописаних регулаторних минимума у износу који је једнак производу њихове ризичне активе и специфичне стопе *ССуВ-а*. Применом овог инструмента утиче се на ублажавање цикличне димензије системског ризика, будући да се њиме током периода кредитног раста ствара додатни слој основног акцијског капитала, који може бити ослобођен уколико се системски ризици материјализују.

Народна банка Србије утврђује на тромесечном нивоу стопу *ССуВ-а* за Републику Србију, узимајући у обзир вредност одступања учешћа укупних кредита у бруто домаћем производу од свог дугорочног тренда, важеће смернице и препоруке Европског одбора за системски ризик и остале показатеље које сматра релевантним за праћење цикличне димензије системског ризика. У складу с тачком 436. ст. 2. и 3. Одлуке о адекватности капитала, основ за обрачун референтног показатеља на основу кога се процењује висина стопе *ССуВ-а* представља одступање учешћа кредита у бруто домаћем производу од свог дугорочног тренда. Одређивање стопе *ССуВ-а* за Републику Србију усаглашено је с препоруком за утврђивање стопе *ССуВ-а* Европског одбора за системски ризик (*ESRB/2014/1*).

На Графикону 1. приказани су учешће кредитне активности недржавном сектору у бруто домаћем производу, дугорочни тренд и оцењено одступање учешћа кредита у бруто домаћем производу од свог дугорочног тренда (јаз). Након периода експанзивне кредитне активности од 2000. до 2008. године, крајем 2009. године јаз учешћа реалних кредита у реалном бруто домаћем производу био је у зони негативних вредности. Динамичан раст кредитне активности присутан од 2024. године утицао је на то да се учешће укупних кредита у бруто домаћем производу нађе изнад свог дугорочног тренда. Имајући то у виду, на седници Извршног одбора Народне банке Србије, одржаној 11. децембра 2025. године, утврђена је стопа контрацикличног заштитног слоја капитала за Републику Србију од 0,5%, која ће се примењивати од 15. децембра 2026. године. Према подацима за децембар 2025. године, оцењена вредност одступања учешћа реалних кредита у реалном бруто домаћем производу од свог дугорочног тренда износи 4,7 процентних поена. Вредност јаза је у четвртом тромесечју 2025. повећана за 5,1 процентних поена на међугодишњем нивоу.

Графикон 1. Учешће укупних кредита у БДП-у и оцена дугорочног тренда

Извор: НБС.

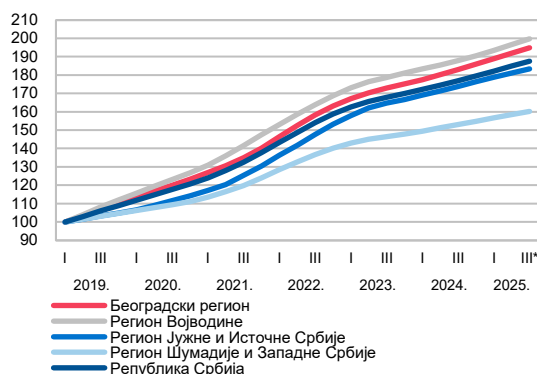
*На основу показатеља системског стреса.

Да би се одредила стопа ССуВ-а за Републику Србију, поред одступања учешћа кредита у бруто домаћем производу од дугорочног тренда, узети су у обзир и додатни опциони показатељи, у складу с тачком 436. став 4. Одлуке о адекватности капитала. Коришћени су опциони показатељи који се односе на тржиште непокретности, спољну неравнотежу и кретања у банкарском сектору.

Тржиште непокретности

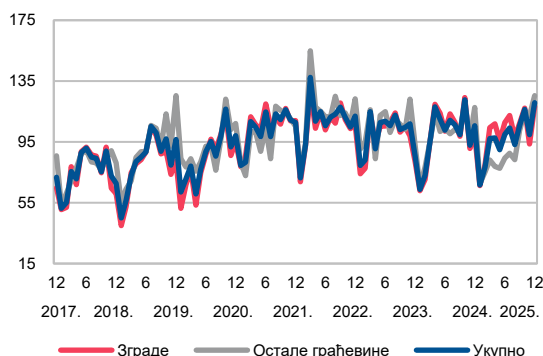
Према последњим доступним подацима Републичког геодетског завода (у даљем тексту: РГЗ), а на основу индекса цена станова (Графикон 2.), у трећем тромесечју 2025. бележи се наставак умереног међугодишњег раста цена станова. Међугодишња стопа раста цена станова у Републици Србији у трећем тромесечју 2025. године износила је 6,0%.¹

Графикон 2. Индекс цена станова
(Т1 2019 = 100)

* Последњи доступни подаци.
Извор: Републички геодетски завод.

Графикон 3. Индекси броја издатих дозвола
новоградње
(индекс, 2024 = 100)

Извор: Републички завод за статистику.

Током четвртог тромесечја 2025. године забележено је повећање укупног броја издатих дозвола новоградње од 4,9% у односу на исто тромесечје прошле године.

LTV рацио, мерен односом вредности хипотекарних стамбених кредита за чије је обезбеђење хипотекован стан и процењене вредности тих станова, смањен је у четвртом тромесечју 2025. на 63,9% у односу на 65,4% колико је износио у трећем тромесечју 2025.²

Резултати јануарске анкете Народне банке Србије о кредитној активности банака показују да су банке у четвртом тромесечју 2025. године ублажиле кредитне стандарде и за привреду и за становништво. Утицај на ублажавање кредитних стандарда становништву код девизно индексираних кредита имали су и већа спремност на преузимање ризика, побољшана очекивања у погледу опште економске активности и повољнији изгледи на тржишту некретнина. Становништво је повећало тражњу за динарским готовинским, потрошачким и кредитима за рефинансирање, као и за девизно индексираним стамбеним и потрошачким кредитима. Томе су допринеле потребе за рефинансирањем постојећих кредита, куповина трајних потрошних

¹ Републички геодетски завод – Извештај о индексу цена станова за треће тромесечје 2025. (последњи доступан податак).

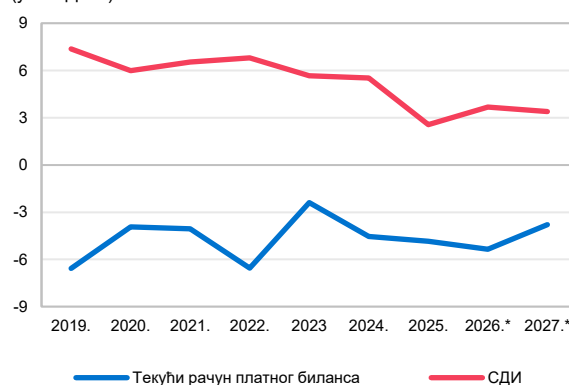
² Извор: База непокретности НБС.

добара и непокретности, уз релативно побољшану општу економску ситуацију у виду раста зарада. Тражња привреде повећана је код готово свих врста кредита, вођена потребом за финансирањем обртних средстава и капиталних инвестиција. За прво тромесечје 2026. године банке не очекују значајнију промену стандарда по којима ће одобравати кредите привреди и становништву, док се очекује умерени пад тражње привреде за кредитима и даљи раст тражње становништва за кредитима.³

Показатељи спољне неравнотеже

Дефицит текућег рачуна платног биланса износио је 4,3 млрд евра у 2025. години и био је за 0,5 млрд евра виши него у истом периоду прошле године. Учешће дефицита текућег рачуна платног биланса у бруто домаћем производу у 2025. години било је близу своје просечне равнотежне стопе. Имајући у виду очекивани даљи раст увоза робе и услуга, очекује се да ће учешће дефицита текућег рачуна у бруто домаћем производу бити на нивоу од 5,4% у 2026. години. У 2027. години, под утицајем већег извоза услуга услед одржавања специјализоване изложбе „Скок у будућност – Србија Експо 2027”, поменуто учешће требало би да буде снижено испод 4%.⁴

Графикон 4. Дефицит текућег рачуна платног биланса и стране директне инвестиције (у % БДП-а)

* Процена НБС, фебруар 2026.
Извор: НБС.

Прилив по основу страних директних инвестиција износио је 3,5 млрд евра у 2025. години, што је за 33,5% ниже од рекордног прилива из 2024. године. Због повећаних улагања резидената у иностранство, нето прилив страних директних инвестиција износио је 2,3 млрд евра. Више од две трећине прилива страних директних инвестиција било је у облику власничког капитала и реинвестиране добити. Стране директне инвестиције су задржале географску и пројектну распрострањеност, што се очекује и у наредном периоду. Такође се очекује да ће и даље највећи део прилива страних директних инвестиција бити усмерен у извозно оријентисане секторе, при чему је процена да ће стране директне

³ Извештај о резултатима анкете о кредитној активности банака, четврто тромесечје 2025.

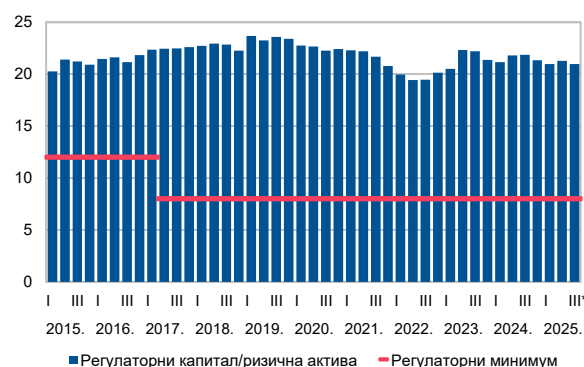
⁴ Извештај о инфлацији, фебруар 2026.

инвестиције наредних година бити на нивоу од око 4% бруто домаћег производа.⁵

Основни показатељи банкарског сектора

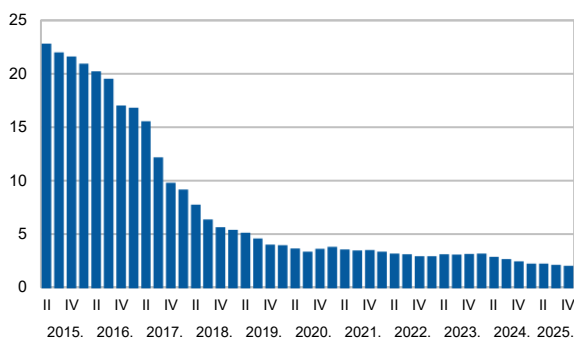
Банкарски сектор је стабилан, добро капитализован, високо ликвидан и профитабилан. На крају трећег тромесечја 2025. године показатељ адекватности капитала на нивоу банкарског сектора износио је 21,0%, што је знатно изнад регулаторног минимума.⁶

Графикон 5. Показатељ адекватности капитала (у %)

*Последњи доступан податак.
Извор: НБС.

Графикон 6. Проблематични кредити (учешће у укупним бруто кредитима, у %)

Извор: НБС.

Количник одобрених кредита и примљених депозита (*Loan-to-Deposit – LtD*) на крају четвртог тромесечја 2025. године забележио је вредност од 0,83. Његово задржавање на нивоу нижем од 1 указује на то да се банке у већој мери ослањају на домаће, стабилне изворе финансирања, као што су депозити.

Учешће проблематичних кредита у укупним кредитима банкарског сектора је смањено, и у децембру 2025. забележен је рекордно ниски ниво овог учешћа (2,1%). Од августа 2015. године, када је усвојена Стратегија за решавање проблематичних кредита, на основу које су донете бројне мере у циљу смањења нивоа проблематичних кредита, учешће проблематичних кредита је смањено за 20,1 процентних поена. Учешће проблематичних кредита у укупним кредитима је на крају четвртог тромесечја 2025. године смањено и у односу на крај претходног

⁵ Извештај о инфлацији, фебруар 2026.

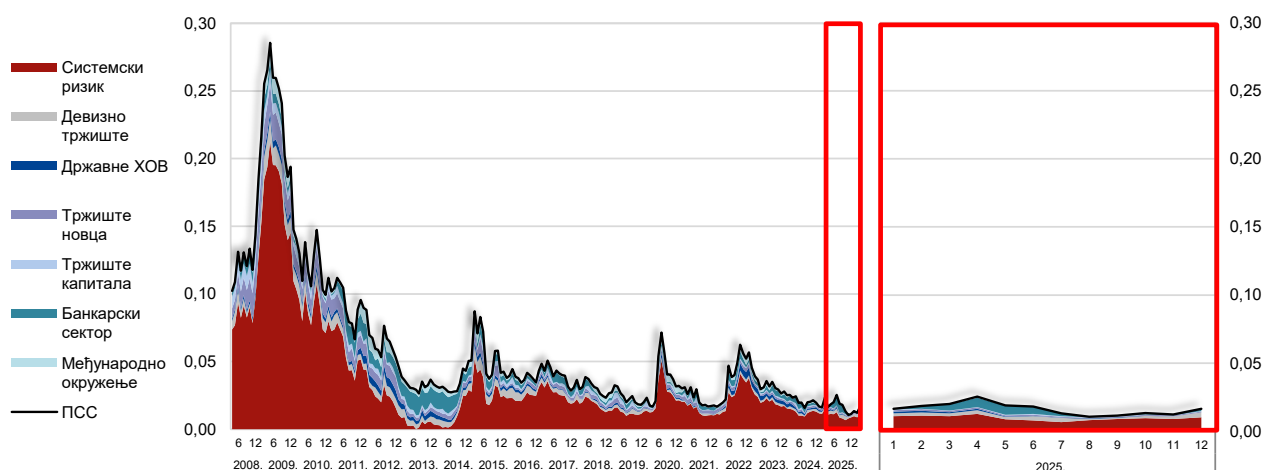
⁶ Од 30. јуна 2017. године минимум показатеља адекватности капитала банке износи 8% (минимум показатеља основног капитала је 6%, док је минимум показатеља основног акцијског капитала 4,5%). Такође, банка је дужна да, поред испуњења ових услова, у сваком тренутку одржава капитал и на нивоу који је потребан за покриће свих ризика којима је изложена или може бити изложена у свом пословању, тј. најмање у висини потребној за одржавање увећаних показатеља адекватности капитала ако јој је Народна банка Србије, у складу с тачком 5. ове одлуке, одредила показатеље адекватности капитала више од прописаних.

тримесечја (за 0,1 процентни поен) и у односу на крај претходне године (за 0,4 процентних поена). Наставак смањења учешћа проблематичних кредита у укупним кредитима на рекордно ниски ниво указује на то да претходно заострени финансијски услови нису имали негативне последице на квалитет активе банака.

Оцена системског ризика финансијског система Републике Србије

Показатељ системског стреса развијен је с циљем да се препознају периоди повишеног стреса и ниво системског ризика финансијског система Републике Србије. Обухвата низ показатеља који сагледавају величину финансијског стреса у шест најважнијих сегмената финансијског система Републике Србије: девизно тржиште, тржиште државних хартија од вредности, тржиште новца, тржиште капитала, банкарски сектор и међународно окружење.

Графикон 7. Кретање показатеља системског стреса и приказ доприноса најзначајнијих фактора ризика показатељу системског стреса

На крају четвртог тримесечја 2025. године ПСС је забележио нешто вишу вредност у односу на треће тримесечје 2025. године.

Крајем јануара 2026. године рејтинг агенција *Fitch Ratings* потврдила је позитивне изгледе за добијање рејтинга инвестиционог ранга, уз задржавање кредитног рејтинга на нивоу BB+. Агенција је истакла да је тај рејтинг подржан одговорним фискалним управљањем, високим девизним резервама и другим макроекономским политикама које унапређују стабилност и перспективе домаће економије. Крајем фебруара 2026. године рејтинг агенција *Moody's* задржала је кредитни рејтинг Републике Србије на нивоу Ba2, уз стабилне изгледе. Агенција је навела да је кредитни рејтинг Републике Србије подржан снажном фискалном позицијом и опадајућом путањом јавног дуга, што ствара фискални

простор и омогућава да се апсорбују екстерни шокови. Такође је навела да су економски фундаменти остали очувани, али да су повећани ризици који ограничавају привредни раст.

Народна банка Србије наставља да делује опрезно и да благовремено доноси одлуке у циљу очувања и јачања стабилности финансијског система. Побољшање домаћег макроекономског окружења остварено у претходном периоду, као и континуирано унапређење регулаторног оквира за банке, утицали су на то да банкарски сектор Републике Србије остане стабилан, добро капитализован и високо ликвидан. Последњи резултати макропруденцијалних стрес-тестова солвентности и ликвидности, такође потврђују стабилност банкарског система.